

Maurycy Kraiński

Maurycy Kraiński (23 IX 1804 Hermanowice – 6 I 1885 Wyszatyce), działacz gospodarczy i polityk, Honorowy Obywatel Rzeszowa od 19 III 1868.

Był jednym z 11 dzieci Mateusza i Teresy z Kulczyców Sas-Wisłockiej. Gimnazjum i studia prawnicze ukończył w Teresianum w Wiedniu. Po wybuchu powstania listopadowego przerwał pracę urzędniczą w lwowskim Gubernium i zaciągnął się do powstańczej armii. Służył w korpusie generała Dwernickiego. Po upadku powstania zrezygnował ze służby państwowej i osiadł w Błażowej, gdzie gospodarował w dobrach ziemskich.

W Rzeszowie na Nowym Mieście (dziś ul. Piłsudskiego) wybudował gmach odkupiony później przez rzeszowski Magistrat i przerobiony na koszary wojskowe, zwane odtąd kasarnią (czyli koszarami) Kraińskiego. Wspólnie z ks. Sapiehą zabiegał o budowę linii kolejowej z Krakowa do Lwowa, a od 1855 był członkiem Rady Nadzorczej Kolei Karola Ludwika, która połączyła Rzeszów z największymi miastami w Galicji.

Latem 1860 został powołany do Rady Państwa. Opracował projekt konstytucji dla Galicji i projekt podziału na okręgi wyborcze. Był zwolennikiem całkowitego spolszczenia instytucji lokalnych w Galicji, tj. sądów, urzędów, szkół, wyższych uczelni. W 1861 wybrany posłem do Sejmu Krajowego z ziemi przemyskiej, funkcję tę sprawował do 1876. Po złożeniu mandatu poselskiego osiedlił się w Wiedniu. Pod koniec życia został powołany do Najwyższego Trybunału Państwowego.

Ze względu na fenomenalną pamięć i erudycję uważany był za chodzącą encyklopedię Galicji.

Jerzy Gacek
Encyklopedia Rzeszowa